

УДК 658.15(075.8)

В.Є. Пащин

Науковий керівник: Н.І. Синькевич, канд. екон. наук, доцент

Тернопільський технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Pashchyn V.

ISSUES OF ACCOUNTING AND ANALYSIS OF NON-CURRENT ASSETS

Актуальність теми полягає у тому, що ресурси підприємства трансформуються в активи (відповідно – відображаються в балансі), лише після дотримання умов визнання, зокрема оцінки та ідентифікації, можна очікувати від них економічної вигоди (прибутку). Проблематика обліку необоротних активів у сучасних умовах господарювання набуває особливої актуальності у зв'язку із потребою отримання інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної та достовірної інформації про стан та ефективність використання необоротних активів, адже це безпосередньо впливає на виконання виробничої програми підприємства й можливість отримання прибутку, а також є важливим фактором підвищення ефективної діяльності підприємства. Точність та достовірність інформації в фінансовій звітності та бухгалтерському обліку щодо необоротних активів залежить від повноти та об'єктивності відображення руху таких активів в бухгалтерських документах.

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку, аналізу та контролю основних засобів зробили провідні вчені-економісти: С. Голов, Л. Городянська, В. Жук, З. Задорожний, Г. Кірейцев, Я. Крупка, Л. Сук, П. Сук, С. Хома, Н.І. Дорош, А. Борисов, Ф. Бутинець, Р. Хом'як та інші.

Необоротні активи - це матеріальні і нематеріальні ресурси, що належать установі і забезпечують її функціонування і термін корисної експлуатації яких, як очікується, становить більше одного року.[1]

Необоротні активи відображають у балансі за статтями:

1. Нематеріальні активи – вартість прав користування природними ресурсами, промисловими зразками, знаками для товарів і послуг, місцем на товарній і фондовій біржі, вартість програмного забезпечення обчислювальної техніки, об'єктів промислової та інтелектуальної власності, ноу-хау, гудвілу, прав користування;

2. Незавершене будівництво – вартість незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу), що здійснюється для власних потреб підприємства, а також авансові платежі для фінансування такого будівництва;

3. Основні засоби – вартість власних і одержаних на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, що належать до складу основних засобів згідно з відповідними положеннями (стандартами).

4. Довгострокові фінансові інвестиції – фінансові інвестиції на період понад один рік, а також усі інвестиції, що не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент;

5. Довгострокова дебіторська заборгованість, яка включає заборгованість фізичних і юридичних осіб, що не виникає в процесі нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців від дати балансу;

6. Відстрочені податкові активи – сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою і податковою базами оцінки; інші необоротні активи [2].

Узагальнюючи трактування багатьох науковців можна сказати, що на сучасному етапі розвитку необоротним активам притаманні такі ознаки:

1) економічна вигода у майбутньому суб'єкта господарювання, яка пов'язана з використанням цього активу;

2) можливість достовірно оцінити собівартість такого активу;

3) термін корисного використання становить більше одного календарного року чи операційного циклу.

Роль оцінки, як одного із елементів методу бухгалтерського обліку, визначається створенням передумов для виникнення і можливості використання такого наукового напрямку, як економічний аналіз. Лише завдяки вартісному вимірюванню в системі обліку з'являється можливість приведення результатів діяльності соціально відповідальних підприємств із фактів господарського життя в розрахункові фінансові показники, розробка їх планових і нормативних значень та можливість аналізу діяльності підприємства в цілому.[3]

Неправильна оцінка необоротних активів може не тільки викривити загальну картину їх відображення, але й сприяти таким ситуаціям, як хибному обчисленні амортизації; викривлення сум нарахованого податку на прибуток; помилковому відображенні в бухгалтерському балансі співвідношенні основних засобів і оборотних активів.

На основі проведеного дослідження методики та організації обліку і аналізу необоротних активів можна зробити наступні висновки: бухгалтерський облік та контроль необоротних активів потребує удосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів.

Література:

- 1) Освіта.ua Визначення та класифікація необоротних активів підприємства [Електронний ресурс] URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17039/>
- 2) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №7 «Основні засоби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року №92
- 3) Законодавчо-нормативне забезпечення обліку та звітності основних засобів та методи їх оцінки за його умов. С. П. Карелов. Європейські перспективи, 2014. № 5. С. 160-166